

Gałązka, Ewa / Rakowski, Witold

Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie i jej działalność w latach 1997-2004

Rocznik Żyrardowski 4, 477-485

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ewa Gałązka, Witold Rakowski

Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie i jej działalność w latach 1997–2004

1. Program studiów

Jak już wspomniano¹ w I tomie „Rocznika Żyrardowskiego” szkoła została powołana decyzją Ministra Edukacji Narodowej i wpisana 29 sierpnia 1997 r. pod nr 133 do rejestru szkół niepaństwowych. Szkoła jak dotychczas kształci na jednym kierunku, którym jest ekonomia, a specjalność to samorząd terytorialny, gospodarka lokalna. Pod pojęciem tym kryje się jednak bardzo szeroka problematyka, o czym mogą świadczyć tematy prac licencjackich². Dotyczą one co prawda najczęściej problematyki lokalnej, ale podejmowane są także tematy z dziedziny gospodarczej (np.: ocena działalności firmy), bankowości, finansów lokalnych (np.: budżetu gminy), turystyki, dewastacji i ochrony środowiska naturalnego, komunikacji, polityki społecznej, warunków życia ludności, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, planowania przestrzennego i strategicznego, zagadnień prawnych, funkcjonowania władzy w gminach (zagadnienia ustrojowo-prawne).

Program dydaktyczny w dużej mierze jest narzucony przez odpowiednie postanowienia Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (do 2001 r.) i Państwowa Komisję Akredytacyjną. Istnieją tzw. standardy dla poszczególnych kierunków studiów. Na trzyletnich studiach licencjackich, na kierunku „ekonomia” obowiązują minimalny wymiar następujących przedmiotów: Dla studiów dziennych:

A. Przedmioty kształcenia ogólnego, to jest:

	Wymiar	Realizacja WSRL ³
• Wychowanie fizyczne	60 godzin	–
• Języki obce	90 godzin	128

¹ K. Królikowska-Was, *Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie. Zarys historii, stan obecny i plany na przyszłość*, „Rocznik Mazowiecki”, Warszawa.

² Wykaz tematów prac, promotorów i recenzentów znajdzie czytelnik w „Roczniku Żyrardowskim” tom I, II, III i niniejszym tomie.

³ Wymiar ten obowiązywał do roku akademickiego 2003/2004 na studiach zaocznych, bo tylko takie dotychczas istniały. Na studiach zaocznych do 2003 r. istniał obowiązek realizacji 60% wymiaru godzin wyznaczony dla słuchaczy studiów dziennych.

- Przedmioty ogólnospołeczne i geograficzne do wyboru:

filozofia	90 godzin	–
historia gospodarcza,	minimum	16
geografia ekonomiczna,		20
nauka o państwie		16
- Historia gospodarcza 16 godzin
- Geografia ekonomiczna + praca pisemna
dotycząca analizy pewnych zjawisk w przestrzeni 20 godzin
- Nauka o państwie 16 godzin
- Socjologia 16 godzin
- Psychologia 16 godzin

Z przedmiotów ogólnospołecznych i geograficznych powinien wynosić 90 godzin. W WSRL na studiach zaocznych realizowano 84 godziny. Do tego dochodziły dodatkowe zajęcia fakultatywne związane z pisaniem prac zaliczeniowych, dyplomowych.

B. Przedmioty podstawowe (675 godzin), to jest:

- Mikroekonomia 90 godzin 32 godzin
- Makroekonomia 90 godzin 32 godzin
- Matematyka 90 godzin 72 godzin
- Statystyka 60 godzin 32 godzin
- Ekonometria 45 godzin 28 godzin
- Informatyka 60 godzin 16 godzin
- Podstawy zarządzania 30 godzin 16 godzin
- Prawo 60 godzin 64 godzin
- Finanse i bankowość 30 godzin 20 godzin
- Rachunkowość 60 godzin 24 godzin
- Międzynarodowe stosunki gospodarcze 60 godzin 32 godzin

Wszystkie wyżej wymienione przedmioty w WSRL realizowane są w formie wykładów lub ćwiczeń

C. Przedmioty kierunkowe (260 godzin), to jest:

- Polityka społeczna 30 godzin 16 godzin
- Metody wyceny projektów gospodarczych 30 godzin 12 godzin
- Polityka gospodarcza 30 godzin 12 godzin
- Historia myśli ekonomicznej 30 godzin –
- Prognozowanie i symulacje 45 godzin –
- Finanse publiczne 30 godzin 16 godzin

Do końca roku akademickiego 2003/2004 z grupy przedmiotów kierunkowych nie były realizowane: historia myśli ekonomicznej, prognozowanie i symulacje oraz ekonomia matematyczna. Zdaniem władz uczelni i senatu przydatność praktyczna tych przedmiotów jest minimalna i powinny to być przedmioty do wyboru.

D. Przedmioty specjalizacyjne i specjalnościowe (660 godzin).**W ramach tej grupy w WSRL wykładane są:**

• Historia i kultura Mazowsza	12 godzin
• Struktura przestrzenna gospodarki oraz społeczeństwo i gospodarka Mazowsza	12 godzin
• Planowanie przestrzenne i strategiczne	12 godzin
• Gospodarka globalna a gospodarka Polski	16 godzin
• Demografia	16 godzin
• Teoria przedsiębiorstwa	16 godzin
• Ekonomia i ochrona środowiska naturalnego	16 godzin
• Metody i techniki badań społecznych	16 godzin
• Unia Europejska	20 godzin
• Prawo samorządowe	16 godzin
• Prawo cywilne	16 godzin
• Prawo gospodarcze	16 godzin
• Prawo finansowe	16 godzin
• Marketing personalny	12 godzin
• Negocjacje i kontakt z mediami	4 godzin
• Sanologia (nauka o zdrowiu człowieka)	12 godzin
• Metodyka pracy studenta	4 godzin
• Przynależenie czytelnicy	4 godzin

Celem pogłębienia wiedzy z zakresu wiążącego się z pisaniem pracy licencjackiej uruchamiane były następujące wykłady do wyboru (w wymiarze 12 godzin każdy):

- Rozwój zrównoważony;
- Polityka społeczna w gminie;
- Turystyka jako czynnik rozwoju lokalnego;
- Budżet państwa;
- Zarządzanie;
- Wycena nieruchomości;
- Ubezpieczenia osobowe i majątkowe;
- Rachunkowość zarządcza;
- Rachunek kosztów;
- Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej;
- Informatyka bankowa/ Bankowość elektroniczna;
- Fundusze pomocowe z Unii Europejskiej;
- Marketing;
- Patologie społeczne;
- Zamówienia publiczne;

Wydaje się, że realizacja powyższego programu przez doborową kadrę wywodzącą się głównie ze Szkoły Głównej Handlowej zapewnia studen-

tom taką wiedzę, która daje im doskonałe przygotowanie do pracy zawodowej w różnych instytucjach. W szkole poza wykładami do wyboru z pozostałych przedmiotów (poza informatyką, metodyką pracy studenta i zajęciami bibliotecznymi) student zobowiązany jest zdać egzamin. Podsumowaniem studiów jest przedmiot pt.: „Gospodarka globalna a gospodarka Polski” wykładany przez prof. dr. hab. Władysława Szymańskiego, Kierownika Katedry Rynków i Konkurencji Szkoły Głównej Handlowej.

Od nowego roku akademickiego 2004/2005 w szkole uruchomiono 3 specjalności, a mianowicie:

- gospodarka lokalna;
- finanse i bankowość;
- ekonomika ochrony środowiska.

Wybór specjalności jest dokonywany na IV semestrze, a na V i VI semestrze dana specjalność jest obudowana odpowiednimi przedmiotami pozwalającymi na dalsze zgłębienie wiedzy w wybranej dziedzinie.

Kadra Dydaktyczna

Podstawowy trzon kadry stanowią pracownicy Szkoły Głównej Handlowej, dlatego też poziom i jakość studiów dorównują poziomowi najlepszych szkół wyższych w Polsce.

Znaczna część nauczycieli akademickich pracuje zawodowo i zajmuje lub zajmowała kierownicze stanowiska w państwie i gospodarce (dr Józef Kozioł – prezes BOŚ, w latach poprzednich minister stanu, wicepremier, założyciel Banku Samopomoc Chłopska, prof. dr hab. Władysław Szymański – członek Rady Nadzorczej PKO BP, doradca ministrów i wicepremierów, prof. dr hab. Mirosław Pietrewicz – członek Rady Polityki Pieniężnej, poprzednio minister Skarbu, mgr Ryszard Pazura – przez 9 lat był wiceministrem Finansów, przez 3 lata był prezesem Banku Krajowego, dr inż. Jerzy Markuszewski – sekretarz generalny Związku Pracodawców „Lewiatan”, mgr Krzysztof Ciołkiewicz – prezydent miasta Żyrardów, dr Jacek Sierak – przewodniczący gminnego samorządu w gminie Michałowice) lub w praktyce lokalnej.

Studenci

Jak już wspomniano uczelnia jak dotychczas kształciła tylko w systemie zaocznym. Mimo corocznego ogłaszania naboru na studia dzienne liczba chętnych nie przekraczała 5–10 osób. W 2004 roku odpłatność za studia dzienne została obniżona do minimum, czyli (miesięcznie) na I semestrze –

100 zł, na 11–150 zł, na III – 250 zł, na IV – 300 zł, na V, VI – 350 zł. Bliskość uczelni warszawskich i sama odpowiedź na pytanie: GDZIE STUDIujesz? utrudnia uruchomienie studiów dziennych.

W związku z tym słabo wykorzystane jest zaplecze materialne uczelni i kadra dydaktyczna. Na studia zaoczne największą liczbę słuchaczy przyjęto w 2000 roku. Od tego roku liczba przyjmowanych systematycznie spada, ponieważ maleje populacja uczniów szkół średnich i osób pracujących, które nie skończyły studiów wyższych.

Wśród studiujących zdecydowanie przeważają kobiety (tab. 1), których udział kształtował się w poszczególnych latach od 55% (w 2003 r.) do 71% (w 1999 r.) oraz ludzie młodzi w wieku do 26 lat (tab. 2). Udział mężczyzn w wieku do 22 lat wśród przyjętych tej płci kształtował się w latach 1998–2003 (pominięto pierwszy nabór jako nietypowy) od 44% do 76%, podczas gdy kobiet od 40% do 57%, czyli przeciętny wiek mężczyzn studiujących jest niższy aniżeli kobiet. Jest to spowodowane kilkoma przyczynami. Ale najważniejsze są dwie. Po pierwsze, podjęcie studiów zwalnia mężczyzn od służby wojskowej, po drugie, mężczyźni częściej niż kobiety podejmują pracę, z której dochody pozwalają na podjęcie studiów. Należy również zwrócić uwagę, że wśród przyjętych na studia są osoby liczące 45 lat i więcej. Dotyczy to zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Z ogółu osób przyjętych na studia udział maturzystów z danego roku kształtował się następująco:

1999 – 32%,	2002 – 33%,
2000 – 46%,	2003 – 35%,
2001 – 36%,	2004 – 47%.

Im dłuższa przerwa między zdaniem matury a podjęciem studiów, tym większe trudności w opanowaniu wiedzy z przedmiotów ścisłych, takich jak matematyka, ekonometria, statystyka oraz z języka obcego. Z drugiej jednak strony osoby starsze bardziej odpowiedzialnie traktują swoją naukę. Ich wyniki często są kontrolowane przez przełożonych w pracy lub ich własne dzieci.

Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów w szkole organizowane są dla wszystkich chętnych dodatkowe bezpłatne zajęcia uzupełniające. Są one tym bardziej wskazane, że wśród osób przyjętych stosunkowo niewielki jest odsetek absolwentów kończących licea ogólnokształcące (w dużej części są to licea dla dorosłych lub pracujących) i tak w poszczególnych latach wynosił on:

1999 – 39%,	2002 – 45%,
2000 – 29%,	2003 – 32%,
2001 – 37%,	2004 – 53%.

Tabela 1. Liczba studentów przyjętych na studia zaoczne w latach 1997–2004 wg płci

Rok akademicki	Ogółem	w tym		%	
		M	K	M	K
1997/1998	78	27	51	34,6	65,4
1998/1999	134	52	82	38,8	61,2
1999/2000	180	52	128	28,9	71,1
2000/2001	194	72	122	37,1	62,9
2001/2002	178	64	114	36,0	64,0
2002/2003	166	50	116	30,1	69,9
2003/2004	152	68	84	44,7	55,3
2004/2005	134	44	90	32,8	67,2
Razem	1216	429	787	35,3	64,7

Tabela 2. Wiek osób przyjętych na studia

Rok akademicki	do 22 lat	23–26	27–30	31–34	35–39	40–44	45 i więcej	Razem
1997/98								
K	23	8	2	5	6	5	2	51
M	4	9	7	1	–	3	3	27
1998/99								
K	34	19	12	4	10	3	–	82
M	27	13	6	3	1	1	1	52
1999/00								
K	51	20	12		13	11	8	128
M	23	13	5	13	2	2	1	52
2000/01								
K	69	16	14	8	6		5	122
M	43	12	5	4	4	4	3	72
2001/02								
K	55	14	17	12	8	6	2	114
M	44	4	7	3	4	–	2	64
2002/03								
K	52	19	17	9	7	5	7	116
M	27	11	4	1	2	2	1	50
2003/04								
K	34	4	15	8	11	3	9	84
M	52	9	2	3	1	–	1	68
2004/2005								
K	44	10	13	7	11	4	1	90
M	23	10	2	6	1	1	1	44

Absolwenci techników mają lepiej opanowaną wiedzę z przedmiotów zawodowych, gorzej z ogólnokształcących. Stąd też na I roku studiów znaczna liczba studentów ma trudności z zaliczaniem takich przedmiotów, jak: matematyka, geografia ekonomiczna, historia, prawo, mikro- i makroekonomia.

Absolwenci

Według stanu na 30 marca 2005 roku liczba absolwentów w podziale na płeć kształtowała się następująco:

- z ogółu przyjętych w 1997 roku – 78 osób – ukończyło 28 kobiet (54,9%) i 10 mężczyzn (37%);
- z ogółu przyjętych w 1998 roku – 134 osoby – ukończyło 48 kobiet (58%) i 21 mężczyzn (40%);
- z ogółu przyjętych w 1999 roku – 180 osób – ukończyło 86 kobiet (67%) i 20 mężczyzn (38%);
- z przyjętych w 2000 roku – 194 osoby – ukończyło 72 kobiety (59%) i 28 mężczyzn (39%);
- z przyjętych w 2001 roku – 178 osób – ukończyło 70 kobiet (61%) i 19 mężczyzn (30%)

Jak wynika z tych danych, z ogółu przyjętych osób na poszczególnych latach kończy zaledwie połowa, częściej kobiety niż mężczyźni. A więc wskaźnik sprawności studiów w WSRL kształtuje się na podobnym poziomie, jak w Prywatnej Wyższej Szkole Ochrony Środowiska w Radomiu⁴.

Zaplecze dydaktyczne

Szkoła nie posiada jeszcze ma własność budynku dydaktycznego. W latach 1997–2000 uczelnia korzystała z zasobów dydaktycznych Zespołu Szkół przy ul. Legionów Polskich w Żyrardowie. Brak większych sal i zaplecza dla dziekanatu zmusił władze szkoły do przeniesienia się w 2000 roku do nowo wybudowanego budynku LO im. Stefana Żeromskiego, przy ul. Kacperskiej 6A. Po adaptacji pomieszczeń uczelnia dysponowała dwiema dużymi salami dla 100–150 osób, pracownią komputerową (wspólnie z LO) i kilkoma innymi salami na lektoraty, ćwiczenia, wykłady do wyboru. Ponadto do wyłączonej dyspozycji były pomieszczenia przeznaczone dla wykładowców, dziekanatu, księgowości i rektoratu wraz z salą obron. Rozszerzenie działalności dydaktycznej uczelni i uruchomienie (z inicjatywy piszącego te słowa) Wydziału Ekonomicznego Politechniki Radomskiej studiów uzupełniających magisterskich w 2002 roku (przyjęto w 2002 roku 250 osób, a w 2003 – 340 osób), zmusiło władze szkoły do poszukiwania nowej siedziby.

Likwidacja w 2003 roku LO przy ul. Waryńskiego 1 i przejęcie tego budynku przez Mazowiecki Urząd Marszałkowski umożliwiła wydzierżawienie (od

⁴ Por. Barbara Bujala, *Sprawność studiów zaocznych PWOŚ w Radomiu*, „Przegląd Naukowo-Dydaktyczny”, tom IV, Radom 2000.

Mazowieckiego Zarządu Nieruchomości o powierzchni całkowitej 1500 m², po przeprowadzeniu generalnego remontu w wakacje 2003 roku) i przystosowaniu pomieszczeń do celów dydaktycznych uczelnia przeniosła się na ul. Waryńskiego 1. Obecnie Uczelnia dysponuje aulą dla 200 osób, salami dla 140 i 95 osób oraz szeregiem mniejszych sal. Ponadto w budynku Uczelni znajduje się pracownia internetowa z 20 stanowiskami, biblioteka z czytelnią, archiwum, klub studencki.

Szkoła wystąpiła do Urzędu Marszałkowskiego z ofertą kupna całego budynku. Okazuje się jednak, że do końca lipca 2004 roku nie była jeszcze uregulowana sprawa własności nieruchomości. Spór toczy się między Urzędem Marszałkowskim a starostwem. Niemniej jednak szkoła dzierżawi znaczną część budynku i żywimy nadzieję, że w przyszłości stanie się prawowitym właścicielem nieruchomości wraz z częścią hotelową (na 60 miejsc noclegowych).

Badania naukowe i publikacje

Badania naukowe uczelni koncentrują się w zakresie rozpoznania funkcjonowania gospodarki lokalnej, szczególnie podregionu żyrardowskiego i Mazowsza. Wyniki badań opublikowano w dwóch tomach „Rocznika Żyrardowskiego” oraz w XVI tomie „Rocznika Mazowieckiego”. Ponadto w 1998 roku szkoła wydała książkę pod redakcją prof. dr. hab. n. med. Leona Jabłońskiego *Sanologia – nauka o zdrowiu społeczeństwa*, a w 2004 roku Macieja Gurbalę *Rola zaawansowanej technologii w rozwoju regionalnym i lokalnym*, Jacka Rosy pt.: *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych i środków finansowych Wspólnot Europejskich na rozwój Irlandii po I stycznia 1973 r.* oraz Dariusza Piotrowskiego *Rozwój peryferyjnego ośrodka o znaczeniu regionalnym a zmiany struktur funkcjonalno-przestrzennych na przykładzie Suwałk*.

W maju 2005 ukazała się książka prof. dr. hab. Benona Dymka pt. *Historia i kultura Mazowsza do 1526 roku*.

We wrześniu 2004 r. WSRL zorganizowała konferencję pt. „Dostosowywanie się województwa mazowieckiego do nowych warunków otoczenia”, w której, oprócz nauczycieli akademickich, uczestniczył marszałek województwa mazowieckiego dr Adam Struzik oraz przedstawiciele samorządu terytorialnego. Referaty z tej konferencji zostały opublikowane w książce pt.: *Procesy dostosowawcze województwa mazowieckiego do nowych warunków otoczenia*, która ukazała się we wrześniu 2005 roku. W tym samym miesiącu ukazał się także III tom „Rocznika Żyrardowskiego”.

Zakończenie

Z przedstawionych danych liczbowych wynika, że uczelnia kształci niewielką liczbę studentów. Wynika to przede wszystkim z lokalizacji szkoły. W jej sąsiedztwie istnieje największy ośrodek szkolnictwa wyższego w Warszawie, a w pobliżu istnieją szkoły wyższe (w Łowiczu, Skierniewicach, Sochaczewie, Pruszkowie). Ponadto, jak na razie, istnieje tylko jeden kierunek studiów – ekonomiczny, a więc oferta jest zawężona. Osoby zainteresowane innymi profilami studiów wybierają uczelnie warszawskie lub w innych miastach. Niemniej jednak dzięki lokalizacji szkoły w Żyrardowie jej mieszkańcom i młodzieży wiejskiej umożliwiono podjęcie studiów i stworzono szansę awansu społeczno-zawodowego. Wiele osób uważa, że podjęli studia tylko dzięki temu, że uczelnia znajduje się blisko. Z tym wiążą się nie tylko niższe koszty nauki, ale też łatwiejsza do pokonania bariera psychologiczna związana z dostępnością przestrzenną.

Uczelnia stworzyła przede wszystkim szansę podniesienia kwalifikacji osobom pracującym. Można więc stwierdzić, że szkoła dzięki kształceniu na wysokim poziomie pełni ważną rolę zarówno miastotwórczą, jak i społecznotwórczą. Efekty kształcenia w sensie ekonomicznym odłożone są w czasie i trudno je dziś wyliczyć, ale nie ulega wątpliwości, że zdobyta wiedza przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego, gdy absolwenci będą podejmowali przemyślane i rozsądne decyzje odnośnie do własnego życia osobistego i zawodowego.